

KOMŞU HAKKI

Elbette toplum halinde yaşayan insanların birbirleri üzerinde karşılıklı hakları vardır. Bunların başında akraba ve komşu hakkı gelir. Bu konuyu biraz açmak isterim:

Nisâ Suresi'nin 36. âyetinde, hiçbir şeyi Allah'a eş, ortak koşmadan Allah'a ibâdet edilmesi, ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, akraba olan komşuya, ev ve semt komşusuna, beraberindeki arkadaşına, yolcuya ve emri altında çalışan kimse-lere iyilik edilmesi emre-dilmektedir. Kişinin ilk karşılaştığı, ilk eğitimini aldığı kimseler ana babasıdır. Önce onlara iyi davranması, sonra bütün akrabasına, inanç ayı-rı-mı yapmadan bütün komşularına, birlikte yaşadığı eşine iyilik etmesi gerekir. Herkese, özellikle de komşuya iyilik etmek Allah'ın emridir. Kom-şuya iyilik konusunda birçok hadis de vardır. Bir hadiste Peygamberimiz:

“Cebrail bana komşu hakkında o kadar tavsiyede bulundu ki komşuyu komşuya mirasçı yapacak sandım.” buyurmuştur (Buhârî; Müslim). Başka hadislerde de:

“Kim Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsa komşusuna ezi-yet etme-sin.” (Buhârî, Müslim)

“Komşusu, belâsından emin olmayan kimse cennete gire-mez.” (Müslim)

“Komşular üç kısımdır. Bir komşunun bir hakkı, bir komşunun iki hakkı, bir komşunun da üç hakkı vardır. Birincisi müşrik komşudur. Bunun yalnız komşuluk hakkı vardır. İkincisi Müslüman komşudur. Bunun İslâm hakkı ve komşuluk hakkı vardır. Üçüncüsü Müslüman ve akraba komşudur. Bunun komşuluk hakkı, İslâm hakkı ve akrabalık hakkı vardır.” (İbn Kesîr, Tefsîr: 1/495)

Elinin altında çalışan hizmetçilere, işçilere güzel davranmak, Kur'-ân'ın emridir. Ebûzerri'l- Ğifârî şöyle diyor:

“Benimle kardeşlerimden bir adam arasında bir hâdise oldu. Bu adamın anası yabancı idi.

Kendisini anasından ötürü kınadım, ona hakaret ettim. Beni Peygamber(s.a.v.)e şikâyet etti. Peygamber (s.a.v.) ile karşı-laştığımda bana:

– Ey Ebûzer, sen, içinde câhiliyyet bulunan bir adamsın! dedi.

– Ya Resulallah, dedim, kim adamlara söverse onlar da onun anasına babasına söverler (O bana sövdü, ben de onun anasına hakaret ettim).

Buyurdu ki:

– Ey Ebuzer, sen içinde câhiliyyet ahlâkı bulunan bir adamsın. Onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah onları sizin ellerinizin altına vermiştir. Yedik-lerinizden onlara da yediriniz, giydiklerinizden onlara da giydiriniz. Onlara ağır işler teklif etmeyiniz. Eğer ederseniz onlara yardım ediniz!” (Müslim; Bu-hârî)

İbn Mâce ve Ahmed ibn Hanbel’in rivayet ettikleri bir hadise göre kişinin, kendi nefesine, çocuğuna, karısına ve hizmetçisine yedirdikleri, ken--disi için sadaka olur.

Allah’ın Elçisi, hizmetçiye yemek yedirdiği zaman onu sofraya otur-tup beraber yemek yemeyi tavsiye etmiş, sofrada oturmayacaksa, ye-me-ğin sıcaklığını ve tadını hissetmiş olan hizmetçinin yemekte gözü kal-maması için hiç değilse ona bir iki lokma vermeyi emretmiştir.

Allah Elçisi’nin bir öğütleri de şudur:

“Üç şey var ki kimde bulunsa, Allah onu korur ve cennetine sokar: Zayıfa acımak, ana babaya şefkat, merhamet; el altında bulunanlara iyilik!”(Tirmizî, Kıyamet: 48)

